

Connect

Vloeiend Lezen

interventieprogramma voor groep 4

Anneke Smits
Wilma Jongejan
Hanneke Wentink

Dit draaiboek voor leerkrachten is ontwikkeld in het kader van het Masterplan Dyslexie en sluit aan op het boek 'Dyslectische kinderen leren lezen' door A. Smits en T. Braams. Dit boek verschijnt eind 2005 bij uitgeverij Boom.

Inhoud

Het interventieprogramma 'Connect'	2
Connect Vloeiend Lezen	3
Leestechnieken	
Leesmotivatie	
Keuze van de boekjes	
Het programma	4
Inhoud van Connect Vloeiend Lezen	
Moeilijkheidsgraag van de tekst	
Vorbereiding voorafgaand aan de start van het programma	
Materialen bij Connect Vloeiend Lezen	6
Beschrijving van het materiaal	7
Logboek	
Vloeiendheidschaal	
Transparante schrijfbordjes	
Bijwijskaartjes	
Boekenlijst	
Programma uitwerking sessie 1	9
Vorbereiding van sessie 1	
Benodigdheden bij sessie 1	
Fasen bij sessie 1	
Programma uitwerking sessie 2	12
Vorbereiding van sessie 2	
Benodigdheden bij sessie 2	
Fasen bij sessie 2	
Programma uitwerking sessie 3	15
Vorbereiding van sessie 3	
Benodigdheden bij sessie 3	
Fasen bij sessie 3	
Ondersteuning en feedback	17
Ondersteuning tijdens het Simultaan lezen (fase 3)	
Ondersteuning tijdens Woorden schrijven en lezen (fase 4)	
Ondersteuning tijdens Duo lezen	
Ondersteuning tijdens het Fluister lezen	
Feedback	
Bijlage Kopieerbladen	18
Logboek	
Vloeiendheidschaal	
Bijwijskaart 1	
Bijwijskaart 2	
Boekenlijst	

Het interventieprogramma 'Connect'

Connect is een interventieprogramma voor zwakke lezers uit groep 3 en 4, en is ontwikkeld door Anneke Smits. Het totale connectprogramma bestaat uit drie afzonderlijke delen, namelijk 'Connect Klanken en Letters' (oktober-februari groep 3), 'Connect Woordherkenning' (februari-juni groep 3) en 'Connect Vloeiend Lezen' (groep 4).

Binnen Connect wordt op zeer directe wijze een verbinding gelegd tussen schrijven en lezen. Uit onderzoek is gebleken dat deze een positief effect heeft op het leren lezen.

Connect is geen vervanging van de leesinstructie in de klas, maar een aanvullend interveniërend programma voor zwakke lezers. Het programma wordt uitgevoerd door de leerkracht. De leerkracht en leerling(en) werken drie keer per week in sessies van 20 minuten aan de instructietafel met het programma.

Connect is een zeer gestructureerd programma. Om het effect te maximaliseren dient het nauwkeurig nageleefd te worden.

Het is belangrijk dat de leerkracht zich tijdens de uitvoering van het programma bewust is van drie pedagogische basisbehoeften van de leerling, namelijk relatie, competentie en autonomie. Voor de opbouw van een goede relatie met de leerling is het van belang dat de leerkracht een sfeer van veiligheid, genegenheid en enthousiasme creëert. Om tegemoet te komen aan de behoeften van autonomie schept de leerkracht ruimte voor de individuele inbreng van de leerling. De leerling kan bijvoorbeeld zelf leesteksten uitkiezen of bij het samen lezen de tekst verdelen. Dit bevordert de motivatie en betrokkenheid van de leerling. Om de competentie-beleving van de leerling te versterken is het opdoen van succeservaringen van belang.

Een ander aandachtspunt is het werken in de zone van naaste ontwikkeling. Dit houdt in dat er gewerkt wordt met taken op een niveau dat de leerling nog net niet zelfstandig aankan, maar onder begeleiding toch succesvol kan volbrengen. Op deze manier wordt het bereiken van een hoger niveau gestimuleerd.

Connect Vloeiend Lezen

Connect Vloeiend Lezen is een programma voor kinderen die de aanvankelijke leeshandeling beheersen, maar niet komen tot het automatiseren daarvan. De centrale doelen van Connect Vloeiend Lezen zijn: leeskilometers maken en het komen tot vloeiendheid. Ter bevordering van deze vloeiendheid wordt gebruik gemaakt van herhaald lezen. Binnen een connectsessie wordt een tekst meerdere malen gelezen.

Connect Vloeiend Lezen kan in kleine groepjes (twee of drie leerlingen) onder begeleiding van de leerkracht worden uitgevoerd. Een connectsessie duurt ongeveer 20 minuten en wordt drie keer per week met dezelfde leerlingen uitgevoerd.

Leestechnieken

Bij Connect Vloeiend Lezen worden drie leestechnieken gehanteerd die bedoeld zijn om het lezen te vergemakkelijken en een succeservaring tot stand te brengen:

- voorlezen: de leerkracht leest vloeiend voor, de leerlingen wijzen bij met een bijwiskaartje.
- simultaan lezen ('koor lezen'): leerkracht en leerlingen lezen gelijktijdig dezelfde tekst hardop. De leerlingen wijzen bij met een bijwiskaartje.
- duo lezen: één leerling leest de tekst hardop terwijl de andere leerling uit het duo bijwist bij met een bijwiskaartje. Wanneer de lezer aarzelt of een leesfout maakt, blijft de bijwijzer even bij het woord hangen met het bijwiskaartje. Eventueel zegt de bijwijzer een deel van het woord voor.

Leesmotivatie

Het maken van leeskilometers is erg belangrijk voor het komen tot vloeiend lezen. Hiervoor is het van belang dat de leerling plezier heeft in het lezen. Leesplezier en leesmotivatie kunnen concreet gestimuleerd worden. Binnen Connect Vloeiend Lezen zijn drie factoren aan te wijzen die hierbij een rol spelen:

- de aantrekkelijkheid van het boekje
- de kwaliteit van de sociale interactie rondom het boekje
- de succeservaring

Keuze van de boekjes

Bij Connect Vloeiend Lezen wordt gewerkt met boekjes die de leerlingen in veel gevallen zelfstandig nog niet aankunnen. Boekjes van een wat hoger niveau zijn inhoudelijk interessanter en bieden een rijkere context, waar de leerlingen meer houvast aan hebben. Let er daarom op dat de boekjes minimaal op het hoogste instructieniveau van alle leerlingen in het connectgroepje zijn. Het is niet bezwaarlijk om op een wat hoger niveau te lezen, aangezien de leerling hier veel ondersteuning bij krijgt.

Het programma

Inhoud van Connect Vloeiend Lezen

Connect Vloeiend Lezen is een gestructureerd programma waarbij in elke sessie een aantal fasen wordt doorlopen. In één week wordt gedurende drie sessies met dezelfde tekst gewerkt. De inhoud van een sessie is wisselend; er is een verschil in de fasen die doorlopen worden in de eerste, tweede en derde sessie. De inhoud van de sessies binnen een week ziet er als volgt uit:

Sessie 1:

Fase 1: Oriëntatie

Fase 2: Voorlezen en interactie

Fase 3: Simultaan lezen ('koor lezen')

Fase 4: Woorden schrijven en lezen

Fase 5: Duo lezen

Afsluiting

Sessie 2:

Fase 2: Voorlezen

Fase 3: Simultaan lezen ('koor lezen')

Fase 4: Woorden schrijven en lezen

Fase 5: Duo lezen

Afsluiting

Sessie 3:

Fase 2: Voorlezen

Fase 4: Woorden schrijven en lezen

Fase 5: Duo lezen

Fase 6: Fluister Lezen

Afsluiting

In iedere sessie worden alle voorgeschreven fasen in de juiste volgorde doorlopen. De inhoud van de verschillende fasen wordt verder in de tekst beschreven. Voor elke sessie is een aparte programma-uitwerking opgesteld. Aangeraden wordt bij de uitvoer van Connect Vloeiend Lezen de programma-uitwerking voor de desbetreffende sessie erbij te houden. Het is belangrijk in elke sessie de structuur van het programma volledig te volgen.

Aan het eind van de laatste sessie van de week (sessie 3) vult de leerkracht voor alle leerlingen in het connectgroepje de vloeiendheidschaal in. De vloeiendheidschaal staat beschreven in de paragraaf 'Beschrijving van het materiaal'.

Moeilijkheidsgraad van de tekst

Wanneer een tekst in de eerste sessie al vrij vloeiend wordt gelezen betekent dit dat de tekst niet moeilijk genoeg is. Wanneer een leerling een tekst tijdens de derde sessie nog even onvloeiend leest als in de eerste sessie (er is weinig of geen verbetering), betekent dit dat de tekst te moeilijk is. Door veranderingen aan te brengen in de lengte van de te lezen teksten en/of het tekstniveau kan de leerkracht de moeilijkheidsgraad aanpassen.

Vorbereiding voorafgaand aan de start van het programma

De leerkracht demonstreert hoe het verschil klinkt tussen vloeiend en niet vloeiend lezen. De nadruk wordt gelegd op het samenvloeien van de woorden in de zin en op de intonatie (de 'toon'). Er wordt duidelijk aangegeven dat *snelheid* niet het doel is van lezen, maar het *samenvloeien van woorden* en een *goede toon* wél.

Leg per leerling een schrift aan waarin de kopieën van de tekst verzameld kunnen worden. Nadat een tekst in drie achtereenvolgende sessies is behandeld, kan deze in de schriftjes geplakt worden. Bij elke tekst worden de oefenwoorden uit fase 4 genoteerd.

Materialen bij Connect Vloeiend Lezen

- Handleiding (in de map)
- Logboek
- Transparante schrijfbordjes
- Whiteboard stiften (uitwisbaar)
- Set witte kaartjes (woordkaartjes)
- Bijwijskaartjes
- Boekenlijsten
- Leesboeken. Voorbeelden van geschikte leesboeken zijn:
  1. De Billenbijters
  2. Een ridder op blote voeten
  3. De dierendief
  4. Een boek vol heksenverhalen
  5. Het nachtmerrieneefje

Beschrijving van het materiaal

- **Logboek**

Het logboek wordt na elke sessie ingevuld. In het logboek kan alle informatie over een sessie geschreven worden.

Het logboek invullen kost niet veel tijd. De punten 'titel van het boek' en 'bladzijdennummer' blijft gedurende de hele week hetzelfde.

- **Vloeiendheidschaal**

De vloeiendheidschaal is een evaluatielijst waarop per leerling wordt aangegeven hoe (on-)vloeiend een leerling in en bepaalde sessie leest. De vloeiendheidschaal heeft drie categorieën, namelijk 'Klemtoon en intonatie', 'Ritme' en 'Tempo'. Voor elke leerling wordt bij drie categorieën de omschrijving aangekruist die het best bij de leerling past.

Elke week wordt voor alle leerlingen uit het connectgroepje de vloeiendheidschaal ingevuld. De vloeiendheidschaal wordt tijdens het fluister lezen aan het eind van de derde sessie (van elke week) ingevuld.

De vloeiendheidschaal is in het logboek te vinden, na elke drie sessiebladen volgt de vloeiendheidschaal.

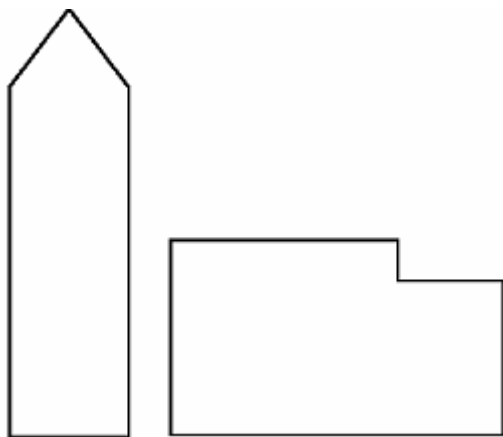
- **Transparante schrijfbordjes**

Het transparante schrijfbordje bestaat uit een stevige kartonnen onderkant met een doorzichtige plastic flap. Op de flap kan de leerling schrijven met een whiteboard stift, dit kan weer gemakkelijk met een doekje worden verwijderd.

- **Bijwijskaartjes**

Bij het programma horen twee soorten bijwijskaartjes (zie voorbeeld). Beide kaartjes geven precies aan welk woord de leerling op dat moment aan het lezen is.

Het eerste type bijwijskaartje heeft een hoekige punt. De punt wijst het woord aan dat gelezen wordt. Het voordeel van dit bijwijskaartje is dat de hele zin zichtbaar is, en de leerling eventueel terug kan kijken. Voor sommige kinderen is dit echter juist afleidend. Zij kunnen gebruik maken van het tweede type bijwijskaartje. Dit bijwijskaartje is rechthoekig en aan de rechterkant is er een hoekje uitgenomen. Het bijwijskaartje wordt gebruikt om de zin te bedekken. Enkel het woord dat gelezen wordt is dan zichtbaar.

Voorbeeld: De twee soorten bijwijskaartjes.

- **Boekenlijst**

Elke leerling krijgt een eigen boekenlijst waarop titels van gelezen boeken kunnen worden ingevuld. De leerling kan de boekenlijst zelf versieren. Het bijhouden van een boekenlijst kan een leuke motivatie zijn voor de leerling.

Programma-uitwerking sessie 1

Vorbereiding van sessie 1

Kopieer voor alle leerlingen in het connectgroepje de bladzijden uit het boekje die gedurende de komende week (drie sessies) gelezen gaan worden. Het aantal bladzijden dat gelezen gaat worden bepaal je op basis van de hoeveelheid woorden op de bladzijden. De tekst die in een sessie gelezen wordt, behoort uit 60 tot 100 woorden te bestaan.

In een sessie wordt op verschillende manieren met hetzelfde stuk tekst gewerkt. De tekst wordt binnen een sessie dus meerdere malen herhaald gelezen. Ook in sessie 2 en 3 werk je met dit zelfde stuk tekst.

Alle benodigdheden voor de sessie liggen op tafel of binnen handbereik, zodat de sessie vlot doorlopen kan worden.

Benodigdheden bij sessie 1

- leesboekje
- kopieën van de tekst uit het leesboekje
- woordkaarten
- transparante schrijfbordjes
- whiteboard stiften (uitwisbare stiften)
- uitveegdoekje
- bijwijskaartjes
- logboek

Connect Vloeiend Lezen

Sessie 1

Fase 1: Oriëntatie

- ✓ De leerkracht oriënteert zich samen met de leerlingen op de tekst die gelezen gaat worden. Doe dit aan de hand van de titel van het boek, de plaatjes en d.m.v. het doen van voorspellingen over het verhaal.

Fase 2: Voorlezen en interactie

- ✓ De leerkracht leest de tekst hardop en vloeiend voor. Er is uitgebreide interactie tijdens het lezen. De leerkracht praat met de leerlingen op een enthousiaste manier over de tekst, vat kort samen en toetst voorspellingen. Hierbij gebruikt de leerkracht de techniek van hardop denken en vragen stellen. Ook noemt de leerkracht nog wat van de moeilijke te lezen woorden. Dit vergemakkelijkt het lezen dat hierna volgt.

Fase 3: Simultaan lezen (“koor lezen”)

- ✓ De leerkracht en leerlingen lezen hetzelfde stuk gelijktijdig hardop voor. De leerkracht leest in een langzaam-normaal tempo, met normale intonatie, niet te luid of te snel, zodat de leerlingen ook werkelijk actief meelesen. De leerlingen wijzen bij met een bijwijskaartje. De leerkracht kijkt regelmatig naar de leerlingen om te controleren of zij de tekst met het bijwijskaartje goed volgen.

Fase 4: Woorden schrijven en lezen

- ✓ De leerlingen kiezen ieder twee woorden uit de tekst die zij willen oefenen. De leerkracht schrijft elk woord op een apart woordkaartje. De leerkracht dicteert de woordkaarten één voor één en de leerlingen schrijven de woorden gelijktijdig op het transparante schrijfbordje. Hierbij spreken ze gelijktijdig de klanken van de woorden uit. Bij lastige woorden kan de leerkracht eventueel de eerste letter of een deel van het woord als hulpmiddel laten zien.
- ✓ Vervolgens bedenken de leerlingen bij elk geschreven woord (op volgorde) een zin.
- ✓ De leerlingen lezen de woorden hierna in dezelfde volgorde. Dit gebeurt als volgt: de leerkracht toont de woordkaartjes één voor één aan de leerlingen. De leerlingen lezen elk woord zachtjes voor zichzelf. Als ze denken te weten welk woord op het kaartje geschreven staat steken ze hun vinger op. De leerkracht wacht tot alle leerlingen in het connectgroepje het woord hebben gelezen en alle vingers omhoog zijn. De leerkracht wijst één leerling aan die het woord mag zeggen. Vervolgens gaat de leerkracht verder met het volgende woordkaartje.
- ✓ De leerkracht schudt de woordkaartjes en de leerlingen lezen de woorden nogmaals op de hierboven beschreven manier.

Fase 5: Duo lezen

- ✓ De tekst wordt in duo's gelezen. Wanneer een connectgroepje uit twee leerlingen bestaat, vormen zij een duo. Wanneer een connectgroepje uit drie leerlingen bestaat, vormen twee leerlingen een duo, en vormen de leerkracht en een leerling een duo. Let er in dit geval op dat de samenstelling van de duo's per sessie wisselt. Tijdens het duo lezen leest één leerling de tekst hardop voor terwijl de duo-partner bijwijst met het bijwijskaartje. Het duo zit naast elkaar en leest samen uit één boek (of van één kopie van de bladzijde). Bij fouten of aarzelingen blijft de duo-partner even met het bijwijskaartje steken bij het woord en geeft zo nodig hulp. Deze manier van ondersteuning staat verder beschreven in de paragraaf 'Ondersteuning en feedback'.
- ✓ Hierna wisselen de leerlingen van rol, zodat alle leerlingen in deze fase de tekst in zijn geheel lezen (als de leerkracht en een leerling een duo vormen wordt er niet van rol gewisseld).

Afsluiting

- ✓ Om wat verder te komen in het verhaal leest de leerkracht na het doorlopen van de fasen een stukje voor uit het boekje.
- ✓ Vul het logboek in.

Programma-uitwerking sessie 2

Vorbereiding van sessie 2

In sessie 2 kunnen de kopieën van de bladzijden die in de vorige sessie gelezen zijn opnieuw gebruikt worden.

Alle benodigdheden voor de sessie liggen op tafel of binnen handbereik, zodat de sessie vlot doorlopen kan worden.

Benodigdheden bij sessie 2

- leesboekje
- kopieën van de tekst uit het leesboekje
- woordkaarten
- transparante schrijfbordjes
- whiteboard stiften (uitwisbare stiften)
- uitveegdoekje
- bijwijskaartjes
- logboek

Connect Vloeiend Lezen

Sessie 2

Fase 2: Voorlezen

- ✓ De leerkracht leest de tekst hardop en vloeiend voor. Aangezien de leerlingen de tekst in de tweede sessie al kennen, is uitgebreide interactie in deze fase niet noodzakelijk.

Fase 3: Simultaan lezen (“koor lezen”)

- ✓ De leerkracht en leerlingen lezen hetzelfde stuk gelijktijdig hardop voor. De leerkracht leest in een langzaam-normaal tempo, met normale intonatie, niet te luid of te snel, zodat de leerlingen ook werkelijk actief meelesen. De leerlingen wijzen bij met een bijwijskaartje. De leerkracht kijkt regelmatig naar de leerlingen om te controleren of zij de tekst met het bijwijskaartje goed volgen.

Fase 4: Woorden schrijven en lezen

- ✓ De leerlingen kiezen ieder twee nieuwe woorden uit de tekst die zij willen oefenen. De leerkracht schrijft elk woord op een apart woordkaartje. De leerkracht dicteert de woordkaarten één voor één en de leerlingen schrijven de woorden gelijktijdig op het transparante schrijfbordje. Hierbij spreken ze gelijktijdig de klanken van de woorden uit. Bij lastige woorden kan de leerkracht eventueel de eerste letter of een deel van het woord als hulpmiddel laten zien.
- ✓ Vervolgens bedenken de leerlingen bij elk geschreven woord (op volgorde) een zin.
- ✓ De leerlingen lezen de woorden hierna in dezelfde volgorde. Dit gebeurt als volgt: de leerkracht toont de woordkaartjes één voor één aan de leerlingen. De leerlingen lezen elk woord zachtjes voor zichzelf. Als ze denken te weten welk woord op het kaartje geschreven staat, steken ze hun vinger op. De leerkracht wacht tot alle leerlingen in het connectgroepje het woord hebben gelezen en alle vingers omhoog zijn. De leerkracht wijst één leerling aan die het woord mag zeggen. Vervolgens gaat de leerkracht verder met het volgende woordkaartje.
- ✓ De leerkracht schudt de woordkaartjes en de leerlingen lezen de woorden nogmaals op de hierboven beschreven manier.

Fase 5: Duo lezen

- ✓ De tekst wordt in duo's gelezen. Wanneer een connectgroepje uit twee leerlingen bestaat, vormen zij een duo. Wanneer een connectgroepje uit drie leerlingen bestaat, vormen twee leerlingen een duo, en vormen de leerkracht en een leerling een duo. Let er in dit geval op dat de samenstelling van de duo's per sessie wisselt. Tijdens het duo lezen leest één leerling de tekst hardop voor terwijl de duo-partner bijwijst met het bijwijskaartje. Het duo zit naast elkaar en leest samen uit één boek (of van één kopie van de bladzijde). Bij fouten of aarzelingen blijft de duo-partner even met het bijwijskaartje steken bij het woord en geeft zo nodig hulp. Deze manier van ondersteuning staat verder beschreven in de paragraaf 'Ondersteuning en feedback'.
- ✓ Hierna wisselen de leerlingen van rol, zodat alle leerlingen in deze fase de tekst in zijn geheel lezen (als de leerkracht en een leerling een duo vormen wordt er niet van rol gewisseld).

Afsluiting

- ✓ Om wat verder te komen in het verhaal leest de leerkracht na het doorlopen van de fasen een stukje voor uit het boekje.
- ✓ Vul het logboek in.

Programma-uitwerking sessie 3

Vorbereiding van sessie 3

In sessie 3 kunnen de kopieën van de bladzijden die in de vorige twee sessies gelezen zijn opnieuw gebruikt worden.

Alle benodigdheden voor de sessie liggen op tafel of binnen handbereik, zodat de sessie vlot doorlopen kan worden.

Benodigdheden bij sessie 3

- leesboekje
- kopieën van de tekst uit het leesboekje
- woordkaarten
- transparante schrijfbordjes
- whiteboard stiften (uitwisbare stiften)
- uitveegdoekje
- bijwijskaartjes
- logboek
- schriften van de leerlingen
- schaar
- lijm
- (boekenlijst)
- (nieuwe leesboekjes)

Connect Vloeiend Lezen

Sessie 3

Fase 2: Voorlezen

- ✓ De leerkracht leest de tekst hardop en vloeiend voor.

Fase 4: Woorden schrijven en lezen

- ✓ De leerlingen kiezen ieder twee nieuwe woorden uit de tekst die zij willen oefenen. De leerkracht schrijft elk woord op een apart woordkaartje. De leerkracht dicteert de woordkaarten één voor één en de leerlingen schrijven de woorden gelijktijdig op het transparante schrijfbordje. Hierbij spreken ze gelijktijdig de klanken van de woorden uit. Bij lastige woorden kan de leerkracht eventueel de eerste letter of een deel van het woord als hulpmiddel laten zien.
- ✓ Vervolgens bedenken de leerlingen bij elk geschreven woord (op volgorde) een zin.
- ✓ De leerlingen lezen de woorden hierna in dezelfde volgorde. Dit gebeurt als volgt: de leerkracht toont de woordkaartjes één voor één aan de leerlingen. De leerlingen lezen elk woord zachtjes voor zichzelf. Als ze denken te weten welk woord op het kaartje geschreven staat steken ze hun vinger op. De leerkracht wacht tot alle leerlingen in het connectgroepje het woord hebben gelezen en alle vingers omhoog zijn. De leerkracht wijst één leerling aan die het woord mag zeggen. Vervolgens gaat de leerkracht verder met het volgende woordkaartje.
- ✓ De leerkracht schudt de woordkaartjes en de leerlingen lezen de woorden nogmaals op de hierboven beschreven manier.

Fase 5: Duo lezen

- ✓ De tekst wordt in duo's gelezen. Wanneer een connectgroepje uit twee leerlingen bestaat, vormen zij een duo. Wanneer een connectgroepje uit drie leerlingen bestaat, vormen twee leerlingen een duo, en vormen de leerkracht en een leerling een duo. Let er in dit geval op dat de samenstelling van de duo's per sessie wisselt. Tijdens het duo lezen leest één leerling de tekst hardop voor terwijl de duo-partner bijwijst met het bijwijskaartje. Het duo zit naast elkaar en lezen samen uit één boek (of van één kopie van de bladzijde). Bij fouten of aarzelingen blijft de duo-partner even met het bijwijskaartje steken bij het woord en geeft zo nodig hulp. Deze manier van ondersteuning staat verder beschreven in de paragraaf 'Ondersteuning en feedback'.
- ✓ Hierna wisselen de leerlingen van rol, zodat alle leerlingen in deze fase de tekst in zijn geheel lezen (als de leerkracht en een leerling een duo vormen wordt er niet van rol gewisseld).

Fase 6: Fluister lezen

- ✓ De leerlingen lezen de tekst zelfstandig fluisterend op. De leerkracht luistert bij alle leerlingen uit het connectgroepje een stukje mee en vult op basis hiervan voor **elke leerling** de vloeiendheidschaal in het logboek in.

Afsluiting

- ✓ Om wat verder te komen in het verhaal leest de leerkracht na het doorlopen van de fasen een stukje voor uit het boekje.
- ✓ De leerlingen plakken de kopie van de bladzijde die deze week gelezen is in hun schrift.
- ✓ Noteer bij de tekst alle oefenwoorden van deze week in de schriften van de leerlingen.

- ✓ De leerlingen mogen hun schrift (vrijblijvend) mee naar huis nemen. Thuis kan de leerling de tekst voorlezen en op deze manier een succeservaring opdoen. Het is leuk als de ouders iets bij de tekst in het schriftje schrijven.
- ✓ Wanneer een boekje uit is, kan de titel op de boekenlijst worden ingevuld. Ook kan er gezamenlijk een nieuw boekje gekozen worden. Laat de leerlingen uit twee of drie geschikte boekjes kiezen.
- ✓ Vul het logboek in.

Ondersteuning en feedback

Ondersteuning tijdens het Simultaan lezen (fase 3)

Tijdens het simultaan lezen wordt er niet expliciet stilgestaan bij aarzelingen en leesfouten. Op het moment dat de leerling aarzelt of een leesfout maakt, krijgt hij hierop een onmiddellijke terugkoppeling, aangezien hij de leerkracht (en de overige leerlingen uit het connectgroepje) de tekst hoort lezen.

Ondersteuning tijdens het Woorden schrijven en lezen (fase 4)

Tijdens het schrijven van de oefenwoorden controleert de leerkracht of de leerlingen de woorden goed schrijven. Wanneer de leerling lang aarzelt of een schrijffout maakt, wijst de leerkracht hem hierop en laat eventueel een deel van het woord zien. Wanneer een leerling tijdens het lezen moeite heeft met het lezen van een woord (het duurt erg lang voordat hij zijn vinger opsteekt), zegt de leerkracht de eerste letter of een deel van het woord voor. Dit wordt ook gedaan wanneer de leerling een leesfout maakt.

Ondersteuning tijdens het Duo lezen (fase 5)

Tijdens het duo lezen leest één leerling de tekst hardop voor, terwijl de duo-partner bijwijst met het bijwijskaartje (de duo-partner is ofwel de leerkracht ofwel een andere leerling uit het connectgroepje). Beide leerlingen lezen samen uit één boek. Bij fouten of aarzelingen blijft de duo-partner even met het bijwijskaartje steken bij het woord. Deze neutrale vorm van feedback zet de leerling er toe aan het woord nogmaals te lezen. Wanneer de leerling het woord niet kan lezen, helpt de duo-partner door de eerste letter of een deel van het woord voor te zeggen. Bespreek vooraf met de leerlingen uit het connectgroepje waaruit hun taak als 'bijwijzer' tijdens het duo lezen bestaat.

Ondersteuning tijdens het Fluister lezen (fase 6)

Tijdens het fluister lezen (sessie 3) wordt geen ondersteuning gegeven. De leerlingen lezen hier geheel zelfstandig. De leerkracht beoordeelt in deze fase de vloeiendheid van de leerlingen in het connectgroepje.

Feedback

De leerkracht geeft zoveel mogelijk concrete feedback; dat wil zeggen benoemt hetgeen dat beloond wordt. In plaats van "Goed gedaan" kan de leerkracht bijvoorbeeld zeggen "Dat heb je heel vloeiend gelezen". Het geven van concrete feedback helpt de leerling te begrijpen wat er van hem verwacht wordt.

Bijlage

Kopieerbladen

Kopieerblad logboek

Connect Vloeiend Lezen

Per sessie één blad invullen.

Weeknummer _____ Datum _____

Naam leerkracht _____

Sessie 1

2

3

Leerlingen afwezig? Ja, namelijk _____

nee

Titel van het boek _____

Bladzijdenummer(s) _____

Oefenwoorden _____

_____

_____

_____

_____

Opmerkingen _____

_____

_____

_____

Vragen _____

_____

_____

_____

Kopieerblad vloeiendheidschaal

Vloeiendheidschaal

Naam Leerkracht _____

Datum _____

Naam Leerling _____

Leesboek _____

Bladzijden _____

De Vloeiendheidschaal wordt tijdens elke derde sessie ingevuld. Vul voor iedere leerling apart een beoordeling in. Baseer de beoordeling **enkel** op de observatie tijdens het Fluister lezen in fase 6. Per categorie **één** antwoordmogelijkheid aankruisen.

Klemtoon en Intonatie

- Monotoon; woord-voor-woord.
- Leest overwegend in groepjes van twee of drie woorden; leest alsof er geen leestekens staan.
- Redelijke beklemtoning en intonatie; soms onlogische pauzes.
- Goede beklemtoning en intonatie.

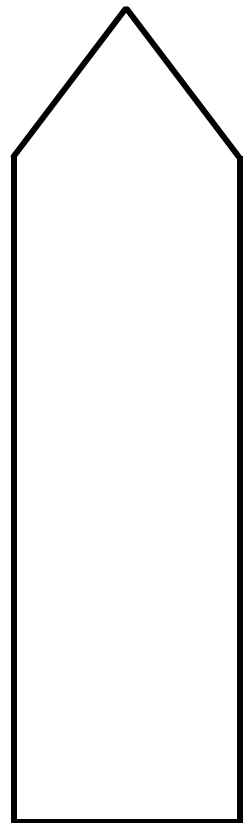
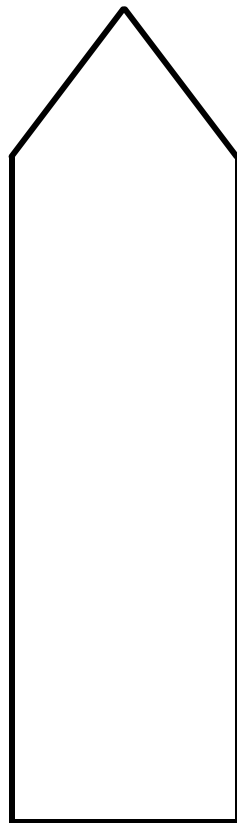
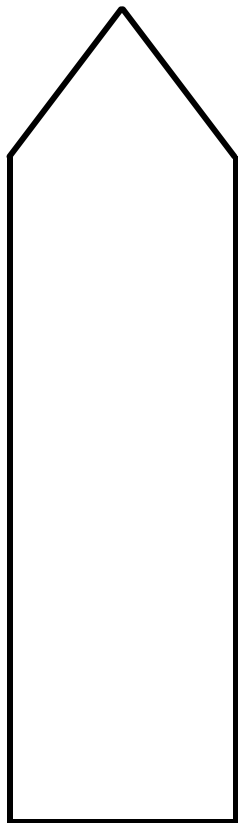
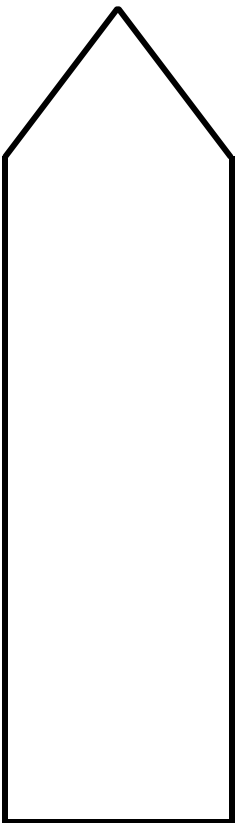
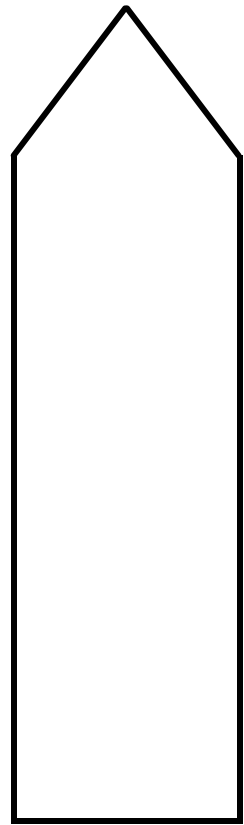
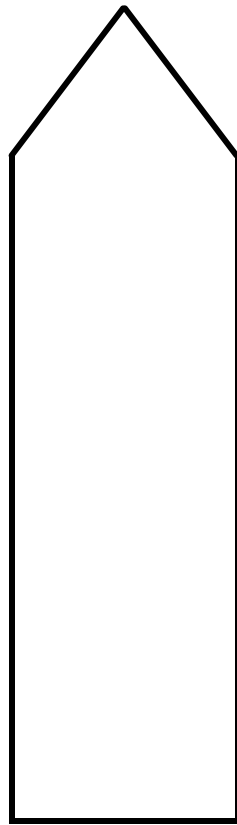
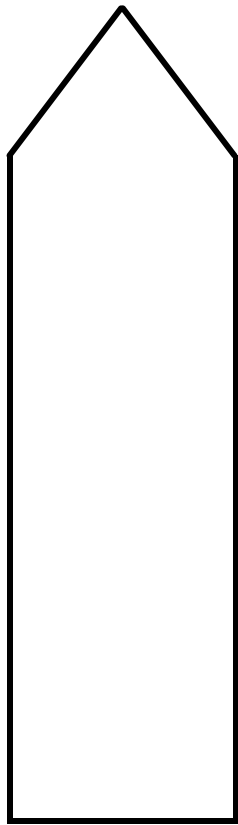
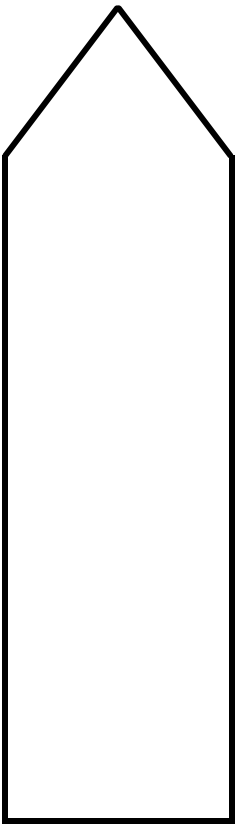
Ritme:

- Vele lange onderbrekingen; aarzelingen; haperingen; herhalingen; meerdere pogingen; spellend.
- Bij een aantal lastige stukken zijn er lange onderbrekingen, aarzelingen, etc.
- Af en toe een onderbreking door moeilijkheden met bepaalde woorden of zinsopbouw.
- Over het algemeen vloeiend met een aantal onderbrekingen, maar moeilijkheden worden snel opgelost, meestal door zelfcorrectie.

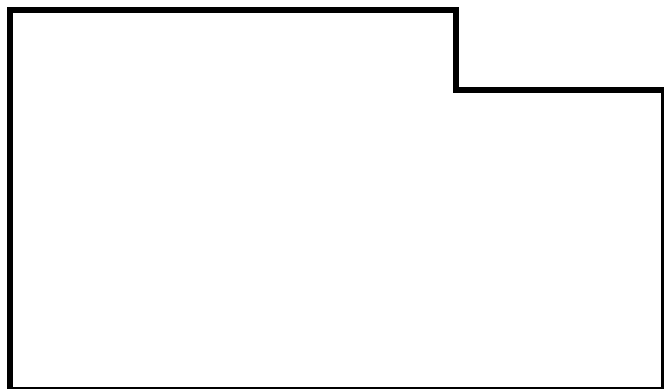
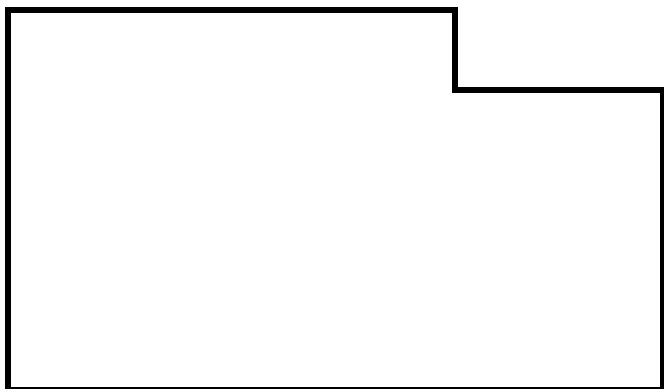
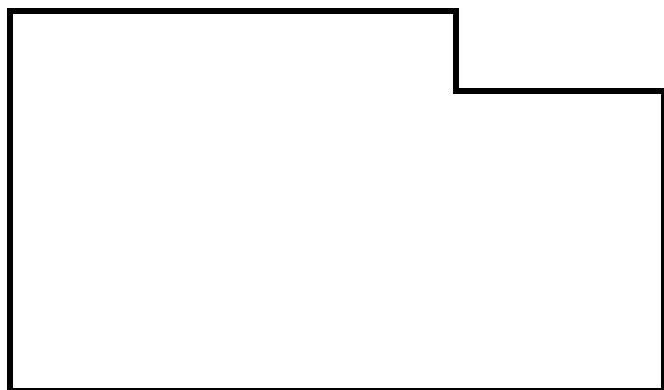
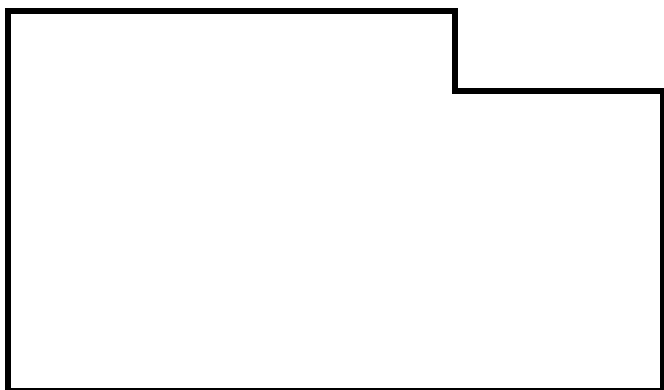
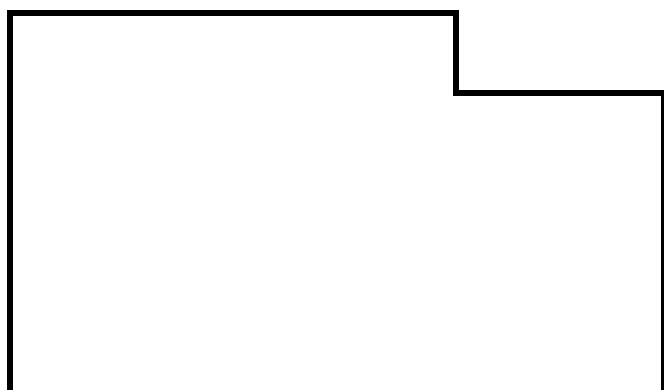
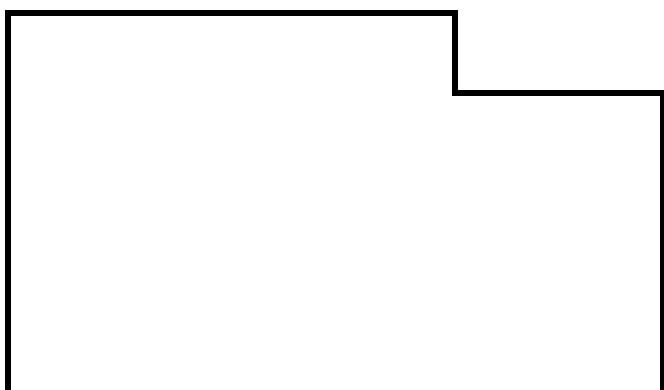
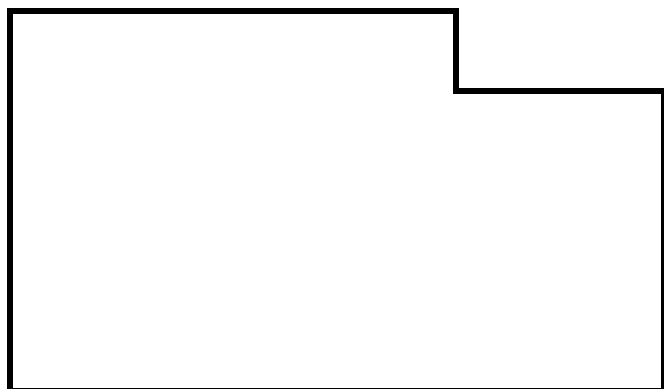
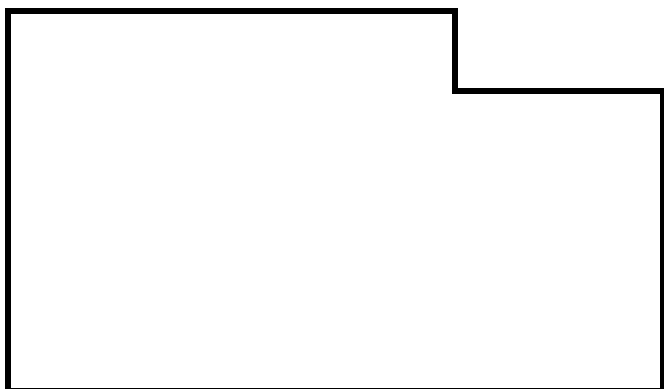
Tempo:

- Langzaam; moeizaam en worstelend.
- Wisselend leestempo.
- Overwegend goed leestempo.

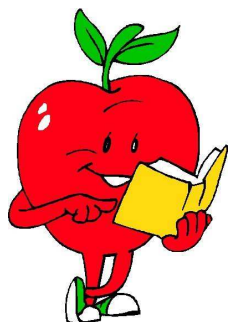
Kopieerblad bijwiskaart 1

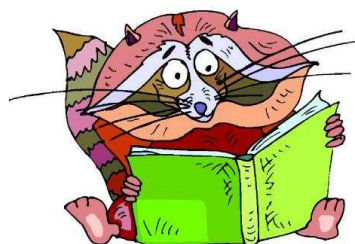
Kopieerblad bijwijskaart 2

Boekenlijst van .....

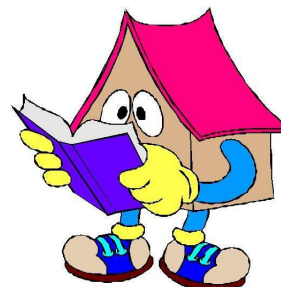
.....

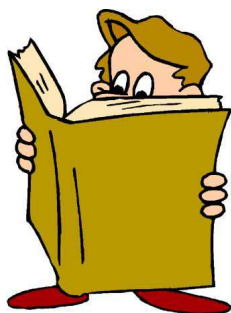
.....

.....

.....

.....